

2. OVERZICHT, INZICHT, UITZICHT

EERST STILSTAAN, DAN VOORUITGAAN

In de afgelopen weken is er door schoolteams hard gewerkt aan het vormgeven van het thuisonderwijs. Een situatie die voor iedereen anders is geweest. Nu de scholen weer opengaan, vraagt dit opnieuw een omslag in het handelen van leerkrachten. De ene leerkracht zal staan te popelen om weer te beginnen, waarbij de andere leerkracht het opstarten een stuk zwaarder zal vinden. De leerlingen zullen de nodige sociaal-emotionele ondersteuning nodig hebben en misschien heerst er angst of verdriet bij de leerkracht zelf.

Overzicht

Om als leerkracht een goed anker te kunnen zijn voor de leerlingen is het belangrijk om als team eerst op de pauzeknop te drukken en de tijd te nemen voor een moment van reflectie.

Inzicht

Hoe hebben jullie deze periode ervaren en wat hebben jullie als leerkrachten nodig om het 'normale' onderwijs weer op te pakken? Iedereen zal de periode anders hebben ervaren en ook iets anders nodig hebben. Dit bespreekbaar maken kan helpen om dit inzichtelijk te krijgen, maar jullie ook als team dichter bij elkaar brengen.

Uitzicht

Misschien hebben bepaalde aspecten jullie verrast, is de relatie met ouders of collega's veranderd, of misschien is zelfs de visie op onderwijs bijgesteld? De tijd nemen om samen stil te staan en te reflecteren is een hele uitdaging, maar dat is wel de basis om van daaruit als team weer vooruit te kunnen.

Hieronder volgt een aantal opdrachten die ingezet kunnen worden tijdens een (eerste) teamvergadering, briefing moment of dagopening. Alle activiteiten kun je uitvoeren zonder fysiek contact. Wanneer jullie een online teambijeenkomst hebben zal je hier en daar wat aanpassingen moeten doen.

RUIMTE VOOR ONGELUK

Doel

De ongelukkigheid bespreekbaar maken zodat begrip voor en verbinding met elkaar groter wordt.

Activiteit

Zeven minuten mee de put in.

Ga zeven minuten écht naar elkaar luisteren. Dit kan online of fysiek met een klein groepje in een kring. Nodig mensen uit om even 'in de put' te gaan zitten en te vertellen. Ga met een trappetje mee naar beneden, ga dus letterlijk of figuurlijk naast je collega in die put zitten. Vermijd het van bovenaf naar beneden 'coachen'. Luister empatisch en vraag door. Bedenk geen oplossingen, zet geen acties uit en (hoe verleidelijk ook) roep niet hoe vreselijk het is of stap er juist te snel overheen.

Als dit te zwaar voelt voor je team kan dit ook gaan over een flink baalmoment of over een klein baalmoment of blunder.

Tip: Start als directeur zelf met een eigen ervaring. Door je kwetsbaar op te stellen zullen andere teamleden eerder ruimte en veiligheid voelen hun gevoeligheden te delen.

Empatisch luisteren

is luisteren zonder oordelen, met de intentie de ander te begrijpen. Je verplaatst je in de ander en luistert vanuit zijn of haar perspectief. Wanneer je naar anderen leert luisteren, merk je dat de manier waarop mensen dingen waarnemen enorm kan verschillen.

(Steven Covey)

RUIMTE VOOR GELUK

Doel

Parels delen.

Activiteit

Bedenk allemaal voor jezelf wat de meest waardevolle momenten tijdens het onderwijs op afstand van de afgelopen weken waren. Schrijf deze op of kies een afbeelding of object die dat moment vertegenwoordigt. Misschien heb je jezelf verrast met nog niet eerder ontdekte kwaliteiten, vaardigheden, nieuwe hobby's of verborgen talenten! Wissel dit uit met een collega.

HUMOR EN LUCHTIGHEID VERBINDT

Doel

Luchtige gezamenlijke start. Verbinding in het team.

Activiteit

Zoek iemand die afgelopen weken...

De leerkrachten krijgen onderstaand schema en zoeken bij elk item een collega. Loop rond en spreek elkaar aan of app elkaar. Kijk of je binnen de gestelde tijd (bv 5 minuten) bij elk hokje een naam kunt zetten.

ZOEK IEMAND DIE...

een nieuw recept
heeft gekookt

zijn eigen grenzen
verlegd heeft

stiekem toch
een beetje heeft
gehamsterd

het bingewatchen
heeft ontdekt

stiekem toch
een beetje heeft
gehamsterd

te kort aan wc-papier
heeft gehad

een klus thuis heeft
uitgevoerd die anders
zeker was blijven
liggen

vindt dat het contact
met bepaalde
leerlingen is verbeterd

een goed idee heeft
voor het deels open
gaan van de scholen

mee heeft gedaan
aan een online
programma van de
sportschool

een beer voor zijn
raam heeft staan

onverwacht leuk
contact heeft gehad
met één van zijn
leerlingen

een videogesprek
heeft gevoerd met
een oom of tante

een leuke 1 aprilgrap
heeft uitgevoerd

is verrast met een
overwachte attentie
of lief woord van een
leerling

wel eens heeft
gedroomd over
school, een leerling of
collega

een nieuwe
kernwaarde kan
bedenken voor de
school

heeft gekampeerd
in zijn of haar eigen
achtertuin

LOSLATEN WAAR JE GEEN INVLOED OP HEBT

Doel

Zicht krijgen op zaken waar je invloed op hebt en zaken waar zo min mogelijk energie naartoe moet.

Er zullen teamleden zijn die afgelopen periode gebeurtenissen of gevoelens hebben doorgemaakt die hen nog steeds veel energie kost. Deze stress en frustratie wil je je leerlingen niet meegeven. De cirkel van invloed kan helpen het probleem of de situatie te analyseren en je reactie aan te passen.

Activiteit

Cirkel van invloed

Kijk terug op de situatie die je wellicht nog steeds veel energie kost (zie opdracht Ruimte voor ongeluk). Plaats je probleem of situatie in één van de twee cirkels en analyseer aan de hand van drie categorieën:

- Liggen de zaken rondom je eigen gedrag **binnen** de cirkel van invloed? Dan kun je er invloed op uitoefenen. Wees pro actief, bepaal een doel en maak een plan.
- Liggen de zaken rondom je eigen gedrag **binnen** de cirkel van invloed, maar gaat het om gedrag van een ander? Dan kun je hier indirecte invloed op uitoefenen door je reactie aan te passen.
- Liggen de zaken in je cirkel van betrokkenheid, maar **buiten** je cirkel van invloed? Dan kun je geen invloed uitoefenen. Het is dan de uitdaging hier zo min mogelijk energie aan te besteden en het te accepteren. Wel kun je het dragelijker maken door bijvoorbeeld hulp te vragen, er met iemand over te praten of leuke afleiding te zoeken.

Stress komt vaak voort uit het feit dat je dit allemaal niet scherp hebt. Dat je te druk met zaken waar je geen invloed op hebt en/of niet echt belangrijk voor je zijn.

BREINOLOGIE

Doel

Ontdekken wat je brein heeft bijgeleerd afgelopen tijd.

Ook jij hebt als leerkracht de afgelopen tijd heel wat breinologie toegepast. Je hebt allerlei nieuwe dingen gedaan, dingen op andere manieren aangeboden, bepaalde emoties gevoeld en nagedacht over hoe het allemaal moest. Ook heb je vast vele keren je verwachtingen moeten bijstellen en je handswijze aangepast door steeds veranderende situaties. Op deze manier heb je heel wat nieuwe verbindingen gelegd in je hersenen. Waarschijnlijk merkte je ook dat je steeds meer bedreven raakte. De weggetjes in je hersenen werden steeds vaker bewandeld. Hierdoor lukte het denken vanuit een groeimindset je steeds beter.

Activiteit

Noem 3 voorbeelden van jouw breinologische ontwikkeling van 6 weken Onderwijs op Afstand. Deel dit met je collega's in een tweegesprek.

KLOPT ONZE VISIE NOG?

Doel

Meerwaarde van de gezamenlijke visie voelen.

Activiteit

Neem met je team de visie van school door. Is er iets veranderd de afgelopen periode? Wat zijn jullie ervaringen? Zijn er dingen veranderd in het totale perspectief? Wat is juist vergroot in onze visie? Wat hebben we juist goed kunnen uitdragen. Wat niet? Is de visie nog een leidraad voor ons? Is er bijstelling of aanvulling nodig? Hoe kunnen deze ervaringen onze visie nog steviger maken?

FOCUS OP KERNWAARDEN

Doel

Duidelijk hebben wat het team belangrijk vindt om goed te kunnen functioneren.

Activiteit

Schrijf voor jezelf 10 woorden op die voor jou belangrijk zijn de komende weken. Ga vervolgens samen met één andere collega vergelijken en de woorden reduceren tot 5 woorden. Het doel is tot consensus te komen. Daarna gaan jullie met twee andere groepjes (dus 6 collega's in totaal) samen jullie 15 woorden reduceren tot 5 woorden. Vervolgens komen jullie met het hele team bijeen en reduceren jullie de woorden tot 3 kernwaarden die de komende weken centraal staan in jullie team.

BENODIGDHEDEN VOOR EEN GOEDE START

Doel

Zorgen dat iedereen vol vertrouwen aan het werk kan gaan.

Activiteit

Bedenk voor jezelf wat jij nodig hebt om weer op de 'normale' manier te kunnen starten. Dit kunnen bijvoorbeeld sparmomenten met collega's zijn, een plan van aanpak voor de terugkeer van die ene leerling met heftige gedragsproblemen, contact met de arrangementsbegeleider of intern begeleider, of het kunnen voortzetten van die prettige lunchwandeling na de schooldag. Kortom; hoe zorg je goed voor jezelf en wat heb jij nodig om met plezier en vertrouwen aan het werk te kunnen gaan? Deel tenslotte met je collega's wat jij nodig hebt, zodat iedereen komende periode daar op kan aanhaken.